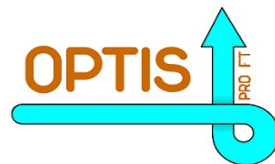

Distanční vzdělávání forma, didaktika, efektivita, zkušenosti, organizace

Hana Pařilová

Cíl přednášek

1. Přednáška

Jak efektivně učit v kombinované formě výuky, didaktika, efektivita, organizace výuky, zkušenosti s oborem Textilní marketing.

2. Přednáška

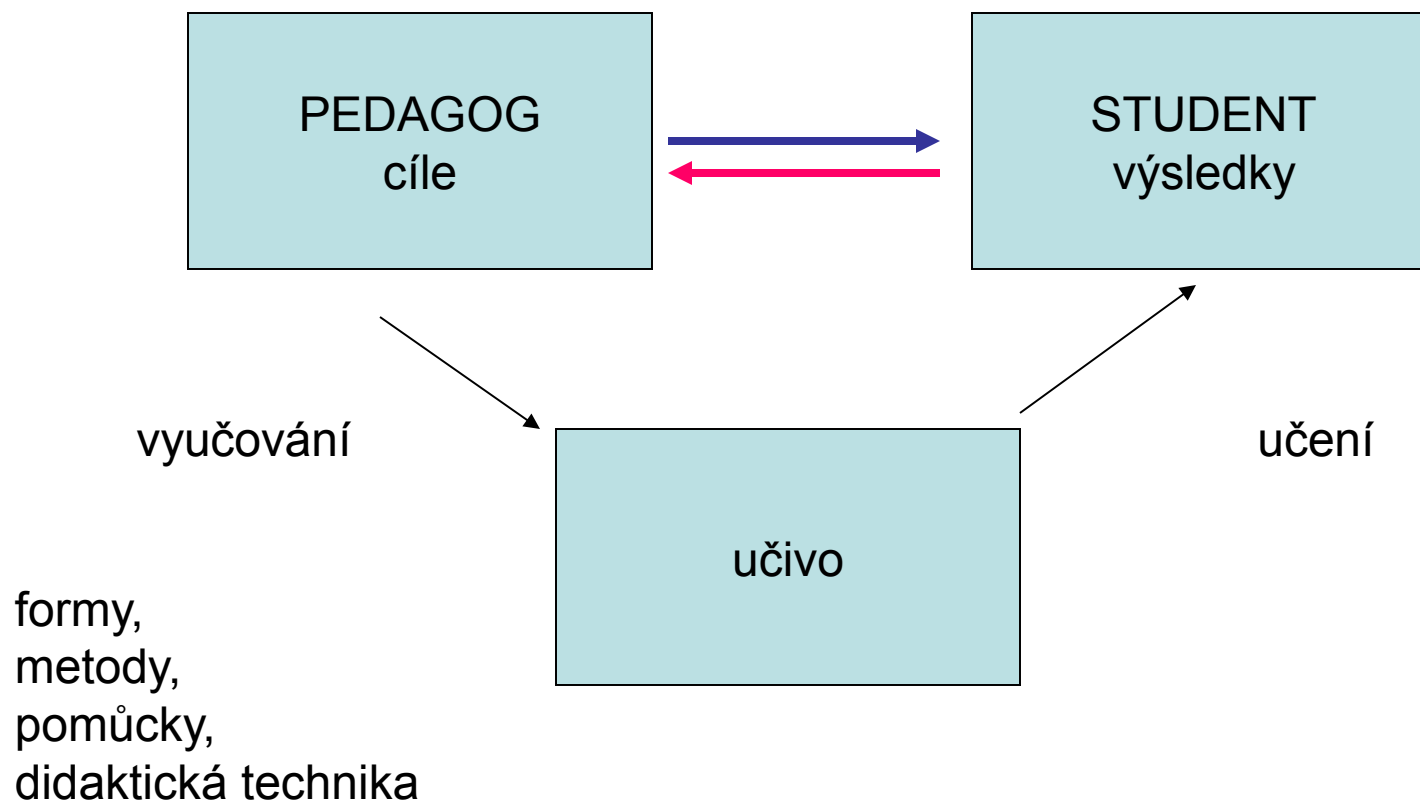
Jak by mohl fungovat e-learning na TF

Kombinovaná výuka

- ◆ Prezenční studium (denní)
- ◆ Distanční studium (tzv. na dálku – individuální)
- ◆ **KOMBINACE OBOU** = kombinovaná forma výuky

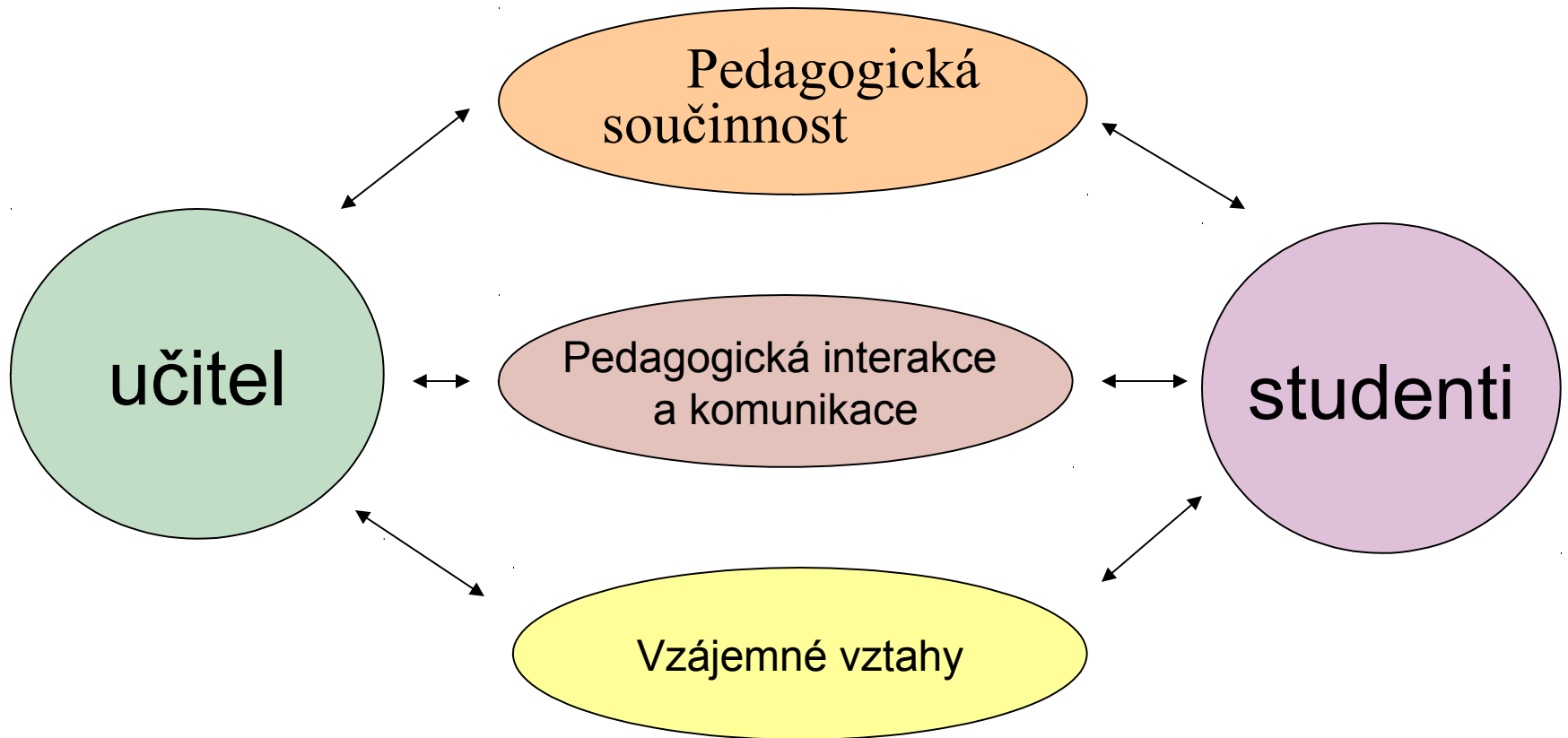
Didaktický trojúhelník

(Švarcová, 2003)

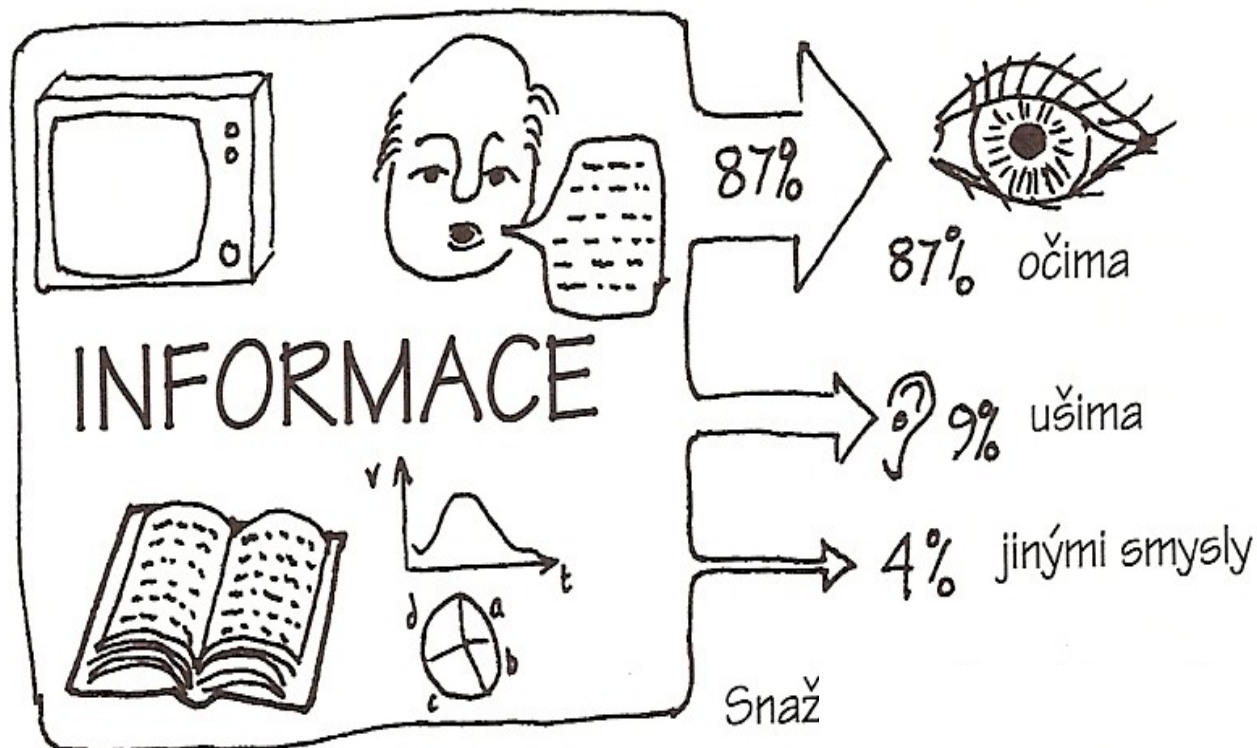
Model vyučovacího procesu

(Kurelová 1999)

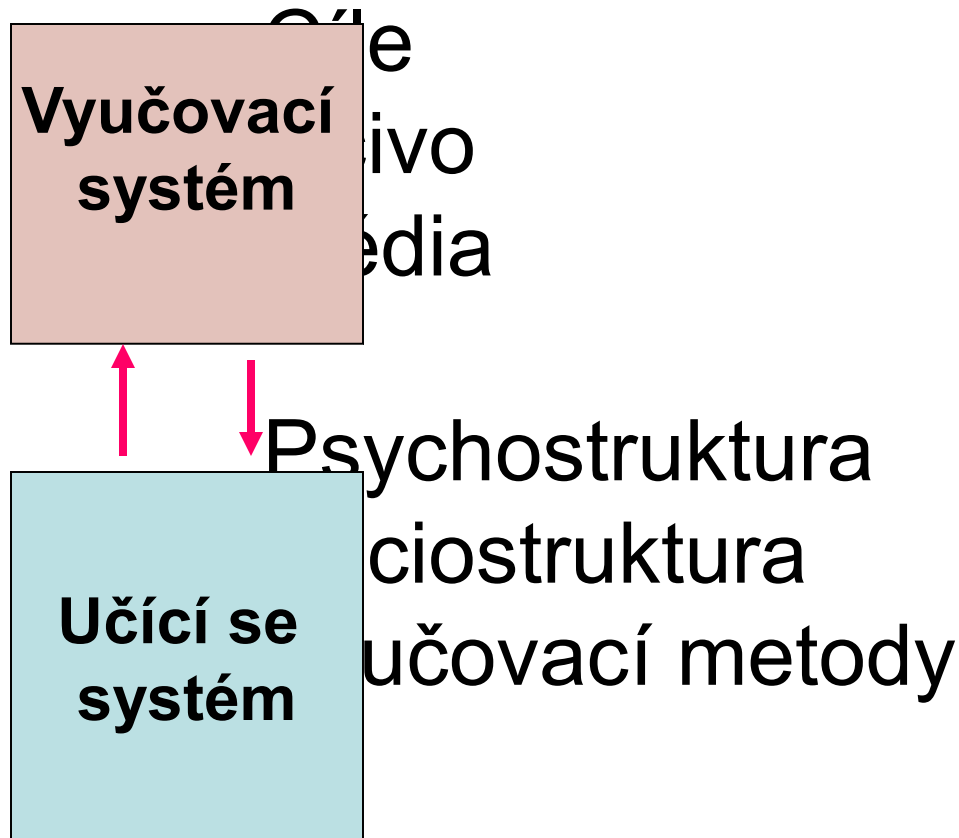
Informace předávané při výuce

(Petty, 2002)

Vlivové faktory vyučovacího procesu

(Melezinek, 1994)

Kombinovaná forma - vyučovací systém

♦ Cíle: Proč se vyučuje?

textilní odborníci

cíle kognitivní = poznávací procesy

vnímání, paměť, představivost, myšlení

cíle psychomotorické = duševní

schopnosti „něco“ vytvořit

cíle afektivní a komunikativní

(cíle je dobré mít jasně stanovené před výukou)

Kombinovaná forma - vyučovací systém

◆Učivo: Co se vyučuje?

Obsahy předmětů:

základní všeobecné,

ekonomické,

textilní předměty

(Názvy předmětů jsou pro akreditační komise – učíme opravdu to, co chce textilní průmysl a obchod?)

Kombinovaná forma - vyučovací systém

♦ Média: S čím se vyučuje?
převážně tištěná skripta,
skripta ve formě CD nebo v elektronické
podobě
(PPS – není vhodné médium k vyučování
kombinované formě výuky)
e-learning

Kombinovaná forma výuky – učící se systém

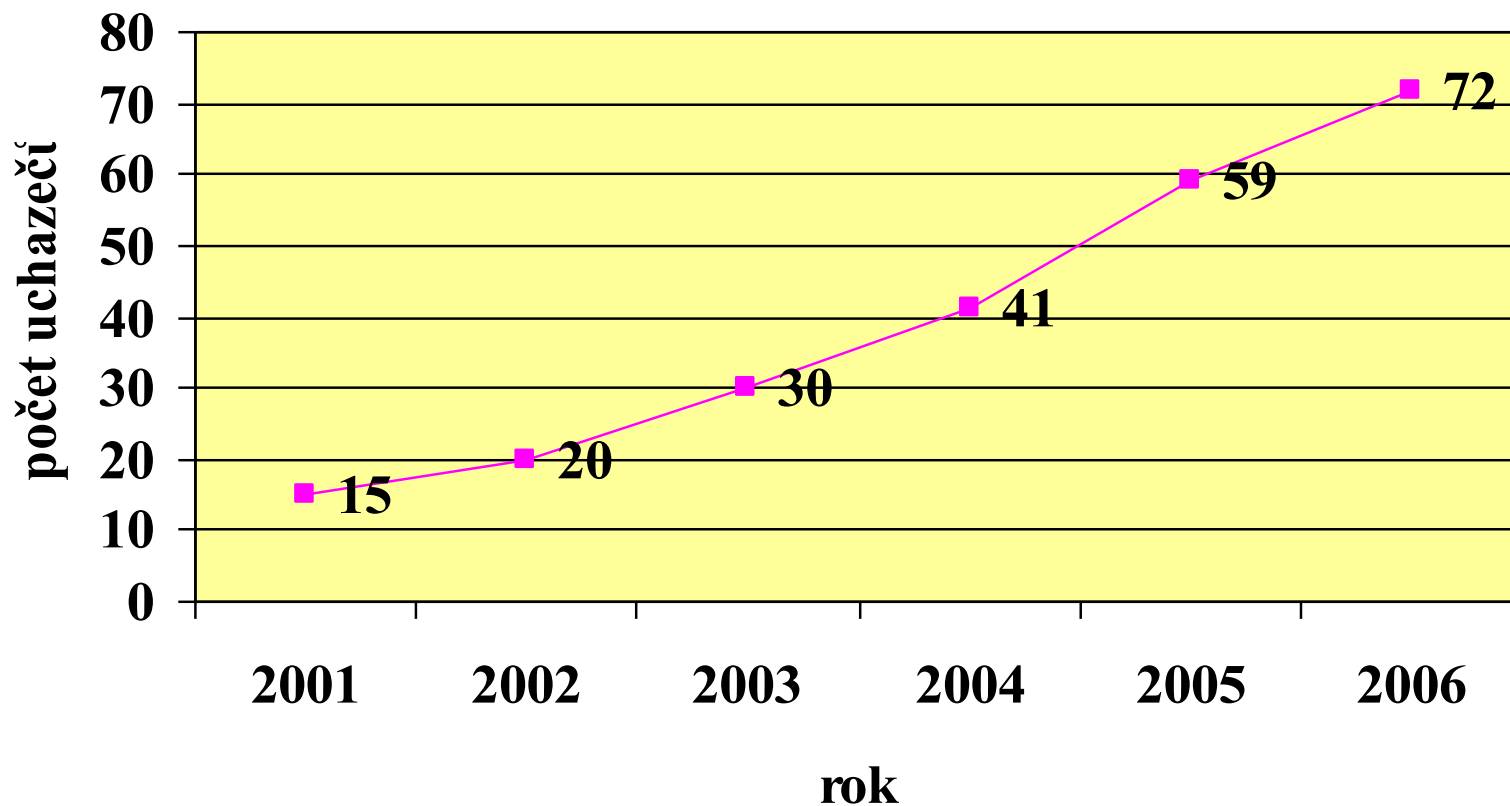
♦ Psychostruktura: Kdo se účastní vyučování?

zaměstnaní lidé ve věku od 19 do 55 let, jejichž vstupní znalosti jsou značně různorodé

lidé různých funkcí, mnohdy rodiče, s životními problémy a povinnostmi

(Po roce 2005 dochází k výraznému snížení průměrného věku studujících v kombinované formě – proč? Jaká je motivace studentů ke studiu?)

Uchazeči o kombinované studium Textilní marketing

—■— Počet uchazečů

Kombinovaná forma výuky – učící se systém

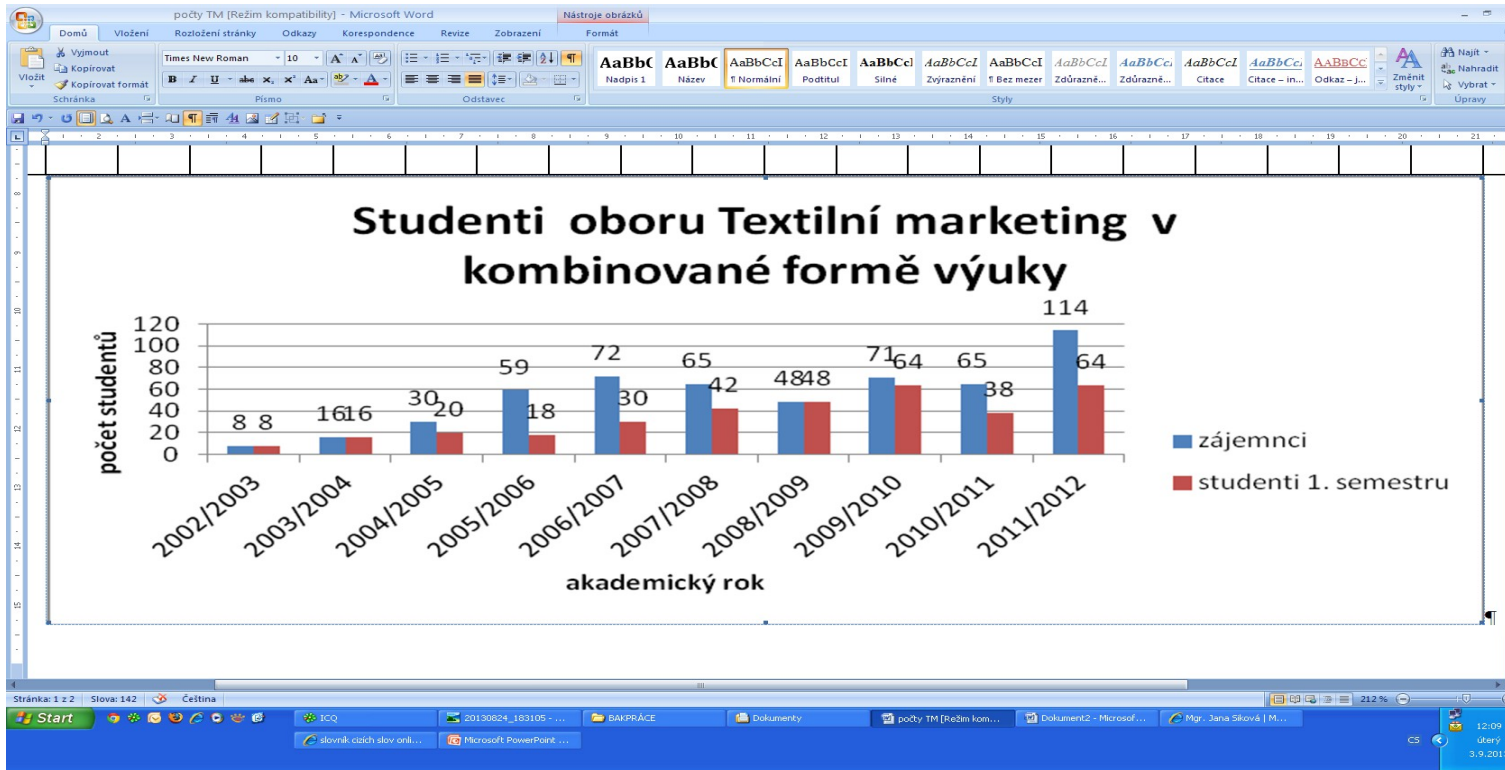
- ◆ Sociostruktura: Kde se vyučuje?
 - sociální komunikace osobní komunikace
- a výuka (20- 40 hod v semestru) v prostorech TUL,
- ostatní učení doma nebo komunikace přes sociální sítě (fb, ICQ, e-mail)

Kombinovaná forma výuky – učící se systém

- ◆ Vyučovací metody: Jak se vyučuje?
 - tabule
 - praktická laboratorní cvičení, provoz
 - optická projekce – Meotar (asi již zastaralý způsob),
 - prezentace v PPS
 - Interaktivní obrazovka

Celoživotní vzdělávání TUL

- ◆ Zajišťuje Centrum dalšího vzdělávání
- ◆ Podnikání v textilu – kurz zrušen
- ◆ Textilní fakulta garantuje pouze kurz „Textilní zbožíznalství“ v kombinované formě výuky
- ◆ Zájem o kurzy je minimální - proč??
- ◆ Celoživotní vzdělávání zajišťuje také U3V

Do roku 2008 bylo prováděno přijímací výběrové řízení

Organizace kombinované výuky

- ◆ Rozvrhy v dostatečném předstihu
- ◆ Výuka v dopoledních hodinách
- ◆ Zajištění studijní literatury
- ◆ Zpětná vazba s koordinátorem výuky
- ◆ Spolupráce studijní skupiny

Srozumitelnost

Student je schopen porozumět konkrétnímu obsahu ve slovní obrazové nebo symbolické podobě.

- ◆ Verbální projev - mluvené slovo
- ◆ Vizuální srozumitelnost
- ◆ Srozumitelnost psaného textu

Zásady psaní srozumitelného výukového textu

- ◆ Odstavec obsahuje jen jednu hlavní myšlenku
- ◆ Krátké věty, nepřesahující dvacet slov
- ◆ V souvětí omezovat vedlejší věty
- ◆ Vyhýbat se více negativům v jedné větě
- ◆ Omezovat používání zájmen
- ◆ Používat dobře známá, obvyklá slova

Zásady psaní srozumitelného výukového textu

- ◆ Vysvětlovat odborné termíny
- ◆ Vyvarovat se odborného slangu
- ◆ Dodržovat posloupnost, logický postup
- ◆ Rozdělovat text do kratších odstavců
- ◆ Text hojně doplňovat obrázky a grafy
- ◆ Uvádět příklady pod čarou, poznámky a vysvětlivky

Distanční texty

- ◆ Cíle jednotlivých kapitol
- ◆ Definovaná přibližná délka učení
- ◆ Doplnková literatura omezena na základní
- ◆ Autor vede studenta k aktivitě pomocí otázek a cvičení
- ◆ Kontrolní otázky za každou kapitolou
- ◆ Testy podobné zkušebním

Principy psaní distančních textů

- ◆ Zajišťovat aktivitu studujících.
- ◆ Řídit vlastní studijní proces.
- ◆ Dostatek zpětné vazby.
- ◆ Vyrovnávat nedostatek informací.
- ◆ Výběr učiva, stylu a výrazů.
- ◆ Praktické zkušenosti studujících.

Role studijních materiálů v DiV

Prezenční studium → Distanční studium

Přednášky → Studijní text

Semináře → Další stud. mat.
tutoriály

Skripta

Doporučená studijní literatura

STRUKTURA KAPITOLY

distančních textů

- ◆ Úvod
- ◆ Stanovení cílů a uvedení do studia, případně popis budoucích studijních výsledků.
- ◆ Studijní data. (např. časová náročnosti studia kapitoly)
- ◆ Stručné shrnutí předběžných znalostí.

STRUKTURA KAPITOLY

distančních textů

- ◆ Výkladová část
- ◆ Výběr učiva,
- ◆ vhodné příklady a ilustrace,
- ◆ logická struktura,
- ◆ schémata a přehledy,
- ◆ vhodný styl - navázání dialogu.

Typografická forma textu

- ◆ Formát studijních textů, písmo, rozmístění textu na stránce,
- ◆ obálka a titulní strana
- ◆ obsah: přehledně napsaný, detailní,
- ◆ ucelený systém hlavních a vedlejších nadpisů,
- ◆ znaky a obrázky, schémata, tabulky.

Zásady pro psaní jasného a srozumitelného výkladu

- ◆ odstavec obsahuje pouze jednu hlavní myšlenku,
- ◆ krátké věty, nepřesahující 20 slov,
- ◆ v souvětích omezovat vedlejší věty, hlavní věty usnadňují orientaci,

Zásady pro psaní jasného a srozumitelného výkladu

- ◆ vyhýbat se více negativům v jedné větě,
- ◆ kde je to možné, používat obvyklá, dobře známá slova,
- ◆ vysvětlit všechny odborné termíny,
- ◆ omezovat používání zájmen,
- ◆ vyvarovat se odbornému slangu.

STRUKTURA závěru KAPITOLY distančních textů

- ◆ Závěr
- ◆ Stručný obsah kapitoly (shrnutí učiva, schéma).
- ◆ Rozsáhlejší případy z praxe.
- ◆ Autokorektivní cvičení s bodovým ohodnocení. (zpětná vazba!)
- ◆ Odkaz na ostatní studijní materiály.

Výzkum výukových materiálů

(Pařilová 2004)

Celkem se zúčastnilo 87 studentů z TUL a ČZU 3. a 4. ročníků

♦ Používáte ke studiu skripta?

100% dotazovaných, že skripta jsou ke studiu nutná

♦ Upřednostňujete pro jeden předmět rozsáhlá skripta nebo více skript s menším rozsahem?

76% upřednostňuje i větší počet skript s menším rozsahem do 100 stran, 24% vyhovují obsáhlá skripta

Výzkum výukových materiálů

(Pařilová 2004)

- ♦ Jaký formát vyhovuje nejlépe ke studiu?
 - 74% upřednostňuje menší formát A5 (ženy),
 - 25% upřednostňuje formát A4, 1%
 - na to nezáleží

- ♦ Využíváte kontrolní otázky ve skriptech? 78%
 - otázky nečtou, přeskakují je, 20%
 - otázky vítá, 2% neví
 - co by odpověděli

Výzkum výukových materiálů

(Pařilová 2004)

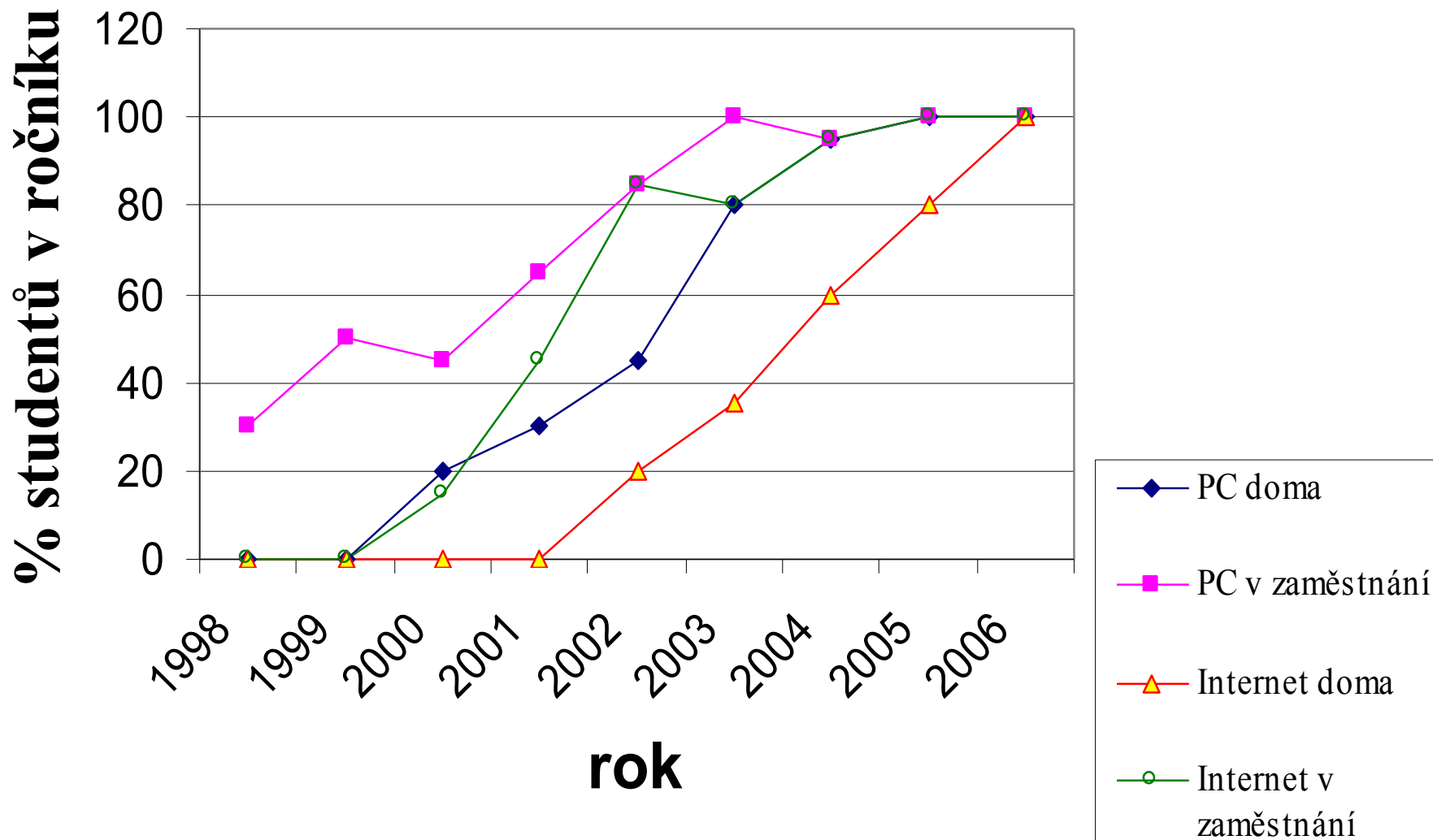
- ♦ Setkali jste se s výukovým CD nebo internetovým programem? 5% se neseťkalo s takovými možnostmi 95% by uvítalo internetové stránky jako vhodný doplněk výuky
- ♦ Jaké jsou vaše postupy při učení z CD nebo internetu? 5% si text prohlédne a vytiskne jen to nejdůležitější 76% text nečte jen vytiskne a učí se z tištěného textu

Názory studentů v roce 2005 v oboru Textilní marketing

Internetová komunikace v kombinovaném vzdělávání

- ◆ E-mail – v současnosti nejběžnější
- ◆ MSM - ojediněle
- ◆ SKYPE – pro mluvené slovo
- ◆ ICQ – rychlé zprávy
- ◆ Chat – dnes již výjimečně
- ◆ E-learning – současnost na vysokých školách, u nás snad budoucnost

Používání PC studenty v dalším vzdělávání

E-learning

- ◆ Elektronická podpora výuky
- ◆ Modifikace distančního vzdělávání
- ◆ Umožní studovat v domácím prostředí
- ◆ Není omezen kapacitou výukových místností
- ◆ Umožňuje průběžnou aktualizaci

Porovnání znalostí rok po zkoušce

1. Skupina: studenti prezenčního studia
 2. Skupina: studenti kombinovaného studia
- ◆ Test z předmětu TZB 1, který obě skupiny absolvovaly před rokem
 - ◆ 30 jednoduchých otázek s hodnocením:
 - 30-27 bodů výborně, 26,5-23,5 bodů velmi dobře, 23-20 bodů dobře, méně jak 19,5 bodů nevyhověl

Porovnání znalostí rok po zkoušce

1. Prezenční studium:

98,5% bylo ohodnoceno stupněm nevyhověl, 1,5% bylo vyhodnoceno stupněm dobře

2. Kombinované studium:

80% studentů nevyhovělo požadavkům zkoušky, 20% studentů bylo hodnoceno stupněm dobře

Závěr

- ◆ Někdy méně znamená více
- ◆ Opakování – matka rozumu
- ◆ Oddělit zrno od plev (jak ve vyučované oblasti, tak u studentů)
- ◆ Upevňovat znalosti z minulých semestrů

Děkuji za pozornost

- ◆ Příští přednáška - praktická ukázka výuky v e-learningu v programu MOODLE
(Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment)

<https://moodle.org/about/>